

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 11. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1847_874-txt-shoot-idm849.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Prometheus og Atlas.

Efter *Stamtavlen* var baade den snu og smidige *Prometheus*, den stivsindede *Atlas* og den vindgale *Epimetheus* Sønner af *Titanen* Japetos og *Okeaniden* Klymene, og siden de ikke nedstyrtes til Tartaros med deres Broder Menøtios og de øvrige Titaner, maade de være gaaet over til *Olympierne*, men at dog *Prometheus* havde Skielmen bag Øret, kom snart for Dagen. Under den store *Krig* var nemlig Menneskens Børn raget uklar med *Olympierne* i *Mikone* (Valmudalen), og da narrede *Prometheus* paa deres Vegne *Zeus* ved Offeringen, i det han paa den ene Side lagde *Benene* smukt tilrette, dækkede med Fedt, og paa den anden Side *Kiødet* i Huden, skjult med Vommen. Vel stod nemlig Valget til *Zeus*, og han tog, siger *Stamtavlen*, fejl med Villie, men han skrev det dog bag Øret og straffede strax Menneskene ved at nægte dem den *himmelske* Ild, og saa stjal *Prometheus* den til dem fra *Solen* i en *Trøskeplante* (Nartheke), hvorover *Zeus* blev saa forbitret, at han med faste Baand lod *Prometheus* fængsle til en Steenstøtte og lod en Ørn bestandig udhakke hans *Lever*, som, fordi han var udødelig, fornyedes hver Nat til at fortæres om Dagen.

- Først maade vi nu lægge vel Mærke til, hvad Mythogripherne har overseet, at dette er et *Mellemspil* i Titan-Krigen, og at den Ild, *Prometheus* stjæler fra Solen, ligesom ved et *Brændeglas*, er den Ild fra Himlen, der skulde *antænde* det velbehagelige *Offer*; thi først da seer vi, der er Mening og Sammenhæng i Mythen, som har laant Skikkelse af Sandsagnet om det *første* Offer.

Dernæst see vi, at Mythe-Smeden har havt Øie paa *Barne-Klogskaben*, der ved sit troskyldige Udseende og den tilsyneladende Føielighed bedrager *Ungdommen*, og synes derfor at maatte bindes, før *Zeus* kan sidde fast i Sadelen, og dette, at Fængslingen af *Prometheus* var nødvendig for *Olympens Fred*, skal ventelig betegnes derved, at hans Baand, efter *Bibliotheket*, var af *Oliekviste*.

Det blev imidlertid et almindeligt Sagn, at *Herakles* blandt sine mange Heltegierninger ogsaa gjorde den at *løse* *Prometheus* og skyde Ørnen, som hakkede hans *Lever*, og skiøndt det sagtens er senere indskudt, staaer det nu udtrykkelig i *Stamtavlen*, med den Bemærk

ning, at *Zeus* tillod det for at *Herakles* kunde vinde desstørre Ære og Berømmelse. At nu dette er en meget daarlig *mythologisk* Grund, har Grækerne selv følt, og derfor snart giættet paa at *Prometheus* forsonede *Zeus* ved en vigtig Spaadom, og snart fortalt, at *Prometheus*, efter Skæbnens Villie, skulde løses, naar en *Udødelig* vilde *døe* for ham, og at det skedte, da den udødelige *Chiron* blev kied af Livet. Det Sidste seer man nok, er reent hen i Veiret, da *Udødeligheden* ikke var den bundne Titans *Savn*, men ligesaavel hans Plage, som den ulægelig saarede *Chirons*, og den eneste rette Forklaring bliver da nok den, at i *Herakles-Tiden*, da *Zeus* aabenbar gik i Barndom, har han ventelig glemt sit Nag til *Prometheus* og maatte i alt Fald, som en afmægtig Sultan, taale Alt hvad der behagede hans vældige Storvezir *Herakles*. Det gik nemlig med de *senere Græker*, ligesom nu med os, at alle *haarde* Straffe syndes dem grusomme og i *Aandens* Verden nemme at afskaffe, derfor lod de *Herakles* *løse* *Prometheus* og syndes, det var deres Pligt, da, som vi seer af *Bibliotheket*, Ordet gik, at *Prometheus* var faldet i Unaade hos de nidkiære Guder for *Menneskenes* Skyld, som han baade havde *skabt* og skiænket den dem uundværlige *Ild*, som Guderne misundte dem. *Prometheus-Mythen* var desuden vist oprindelig *ægyptisk*, saa Grækerne har maaskee aldrig forstaaet og havde da nemt ved at forkvakle den.

Om den stivsindede *Atlas* siger *Stamtavlen*, at han staaer ved Verdens Ende, hos *Hesperiderne* med den skingrende Stemme, og bærer Himmelen paa sit Hoved og sine utrættelige Hænder, som det er ham af *Zeus* beskaaret.

Ogsaa denne Mythe er sikkert *Ægyptisk*, ei blot fordi man finder denne Himmelbærer mellem *Hieroglypherne*, men især fordi Fremstillingen er smagløs, dog kan *Atlas-Navnet* ogsaa paa Græsk betyde "Taalmodigheden," der, som det *Stærkeste* af Alt, er den naturlige Himmelbærer. Naar vi i *Bibliotheket* høre, at *Herakles* afløste *Atlas*, mens han hentede *Hesperidernes* Æbler, og at han siden maatte narre *Atlas* til igjen at paatage sig den svære Byrde, da beviser det kun, med saameget Andet, at i *Herakles-Tiden* meende Grækerne, at *Legems-Styrke* og *Snildhed* kunde bøde paa alle *Savn* og udrette hvad det skulde være.